

Svar C 2017-1449 Naturvårdsverkets remiss: Naturvårdsverkets förslag till förbud mot utvinning av uran

Chalmers yttrande till Naturvårdsverket med anledning av utredningen om ett förbud mot utvinning av uran.

Vi har med intresse tagit del av Naturvårdsverkets utredning och noggrant läst den. Tyvärr finns det ett antal viktiga punkter att belysa som uppkom vid denna granskning. Några av dem är givna nedan.

På det hela taget verkar denna utredning huvudsakligen politiskt styrd. En mer naturlig myndighet för en utredning av denna typ borde vara SGU där den grundläggande kunskap om gruvbrytning och associerade verksamheter finns. Efter att ha ställt frågan till SGU har det framkommit att de endast haft 3 månader på sig att lämna kommentarer varav två var under semestertid. Det är alldeles för kort tid att grundligt förbereda och undersöka en så viktig fråga som denna utredning belyser. Med detta till grund föreslås att utredningstiden förlängs och att fler relevanta aktörer såsom till exempel SGU och IVA bereds tid att noggrant belysa frågan.

Det finns ett antal mycket svepande och ogrundade påståenden i förslaget. En mycket frapperande är att alla kommuner motsäger sig en urangruva. Hur kan man veta det? Nyligen var det minst två kommuner som sade sig positiva till att ha ett slutförvar för använt kärnbränsle. Detta torde vara väsentligt mer kontroversiellt än en urangruva och det godkändes. Om kommunernas ståndpunkt är viktig borde denna undersökas efter att vederbörlig tid givits till opartiskt vetenskaplig information.

Rent praktiskt förekommer uran ofta tillsammans med andra mineral. Samhällets behov av olika mineral varierar och betar sig på det hela taget relativt oförutsägbart. Jämför gärna med den hype som sällsynta jordartsmetaller hade för ett par år sedan och nu är de betydligt mindre kritiska. Detta innebär att vi i dag inte bör stänga möjligheterna till brytning av mineral överhuvudtaget.

Sverige har idag en stark lagstiftning kring miljöhänsyn vid gruvbrytning redan och eventuell uranbrytning regleras dessutom via kärnämnesföreskrifter. Detta tillsammans ger att den föreslagna förändringen är fullständigt onödig.

Sett i ett kommersiellt perspektiv är den föreslagna förändringen också olycklig. Om man nu, utan reella miljömässiga eller tekniska anledningar, väljer bort en metall för brytning skapar det en osäkerhet om vad som kan komma härnäst. Gruvnäringen är i Sverige en av de största och väl funderande industriella aktiviteterna. Det skulle skapa en stor osäkerhet och skulle internationellt ses som ett uttryck för betydande godtycklighet om den föreslagna ändringen genomförs.

Avslutningsvis kan vi sålunda konstatera att det finns egentligen ingen vetenskaplig eller praktisk grund för att godta den föreslagna förändringen.

Christian Ekberg
Professor Kärnkemi
Institutionen för Kemi och kemiteknik
Chalmers tekniska högskola